

Vnější strategický rámec

Analytická část

Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014 - 2020

PŘÍLOHA 2

Vnější strategický rámec

Vnější strategický rámec je analýza vnějších rozvojových faktorů s důrazem na aspekty vázícím se k novému programovému a finančnímu cyklu Evropské unie 2014-2020 a strategickému a koncepčnímu směřování regionální politiky ČR.

Rámec EU 2014+

STRATEGICKÝ RÁMEC EVROPA 2020

Evropská komise, v návaznosti na Lisabonskou strategii, představila v roce 2010 strategii hospodářské, sociální a územní soudržnosti Strategie Evropa 2020 (dále „EU2020“). Celá strategie bude sloužit jako podkladová platforma pro naplnění rozvojové vize EU a aktualizaci/koordinaci všech politik EU. EU2020 stojí na třech pilířích:

1. **Inteligentní růst:** rozvíjet ekonomiku založenou na znalostech a inovacích;
2. **Udržitelný růst:** podporovat konkurenceschopnější a ekologičtější ekonomiku méně náročnou na zdroje;
3. **Růst podporující začlenění:** podporovat ekonomiku s vysokou zaměstnaností, jež se bude vyznačovat sociální a územní soudržností.

EU2020 stanovila tyto cíle, kterých má být dosaženo do roku 2020:

1. Zvýšení míry zaměstnanosti populace ve věku 20-64 let minimálně na 75 %;
2. Navýšení investic do oblasti výzkumu a vývoje na 3 % HDP;
3. Energetický cíl „20-20-20“
  - o 20 % snížit energetickou náročnost ekonomiky
  - o 20 % zvýšit podíl energie z obnovitelných zdrojů na konečné spotřebě
  - o 20 % snížit emise CO₂ (oproti r. 1990)
4. podíl dětí, které předčasně ukončí školní docházku, by měl být pod hranicí 10 % a nejméně 40 % mladší generace by mělo dosáhnout terciární úrovně vzdělání;
5. počet osob ohrožených chudobou by měl klesnout o 20 milionů.

Pilíře a cíle bude nutné převést do podoby vnitrostátních cílů (především v rámci Národních plánů reform, které jsou součástí „evropského semestru“) a tím bude zaručeno naplňování EU2020 na úrovni členských států. Markantně se toto propojování projeví také např. v podobě nové kohezní politiky EU 2014+. Na podporu implementace strategie vyhlásila Evropská komise několik tzv. stěžejních iniciativ:

1. **Inovace v Unii** – Cílem je přeorientovat politiku výzkumu, vývoje a inovací na výzvy, jimž naše společnost čelí, jako jsou změna klimatu, účinné nakládání se zdroji a energií, zdraví a demografické změny. Každý článek řetězu inovací je třeba posílit, od základního výzkumu až po uvedení produktu na trh.
2. **Mládež v pohybu** – Cílem je zlepšit výsledky a mezinárodní atraktivitu evropských vysokoškolských institucí a zvýšit celkovou kvalitu všech úrovní vzdělávání a odborné přípravy v EU, jež by spojovala vysokou úroveň a spravedlivý přístup, podporovat mobilitu studentů a stážistů a zlepšit situaci v oblasti zaměstnanosti mladých lidí.

3. **Digitální program pro Evropu** – Cílem je zajistit udržitelný hospodářský a sociální přínos jednotného digitálního trhu, založeného na rychlém a superrychlém internetu a interoperabilních aplikacích, se širokopásmovým připojením pro všechny obyvatele.
4. **Evropa méně náročná na zdroje** – Cílem je podpořit posun směrem ke společnosti méně náročné na zdroje a s nízkou produkcí uhlíku, jež využívá všechny zdroje účinným způsobem. Cílem je oddělit hospodářský růst od využívání zdrojů a energií, snížit emise CO₂, zvýšit konkurenceschopnost a podpořit větší energetickou bezpečnost.
5. **Průmyslová politika pro éru globalizace** – Cílem je udržení průmyslové základny konkurenceschopné v globálním měřítku. Evropská komise vypracuje rámec pro moderní průmyslovou politiku, který bude podporovat podnikání, pomáhat průmyslu vypořádat se s dopady ekonomické krize, globalizace a přechodem na nízkouhlíkovou ekonomiku. Cílem je podporovat konkurenceschopnost primárních průmyslových odvětví, výroby a služeb v Evropě, jimž pomůže chopit se příležitostí nabízených globalizací a ekologickým hospodářstvím. Rámec se bude zabývat všemi prvky tohoto hodnotového řetězce se stále silnější mezinárodní dimenzí, od přístupu k surovinám až po poprodejní služby.
6. **Program pro nové dovednosti a pracovní místa** – Cílem je vytvořit podmínky pro modernizaci trhů práce se záměrem zvýšit zaměstnanost a zajistit udržitelnost našich sociálních modelů.
7. **Evropská platforma pro boj proti chudobě** – cílem zajistit hospodářskou, sociální a územní soudržnost za účelem zvyšování povědomí o základních právech osob, které se potýkají s chudobou a sociálním vyloučením, a uznávání těchto práv, aby mohly důstojně žít a aktivně se zapojovat do společnosti.

VÍCELETÝ FINANČNÍ RÁMEC EU 2014-2020

Evropská komise přistupovala k návrhu nového rozpočtu s cílem zjednodušit a zpřehlednit celou strukturu. Došlo ke snížení počtu samostatných nástrojů a programů a rozpočtová skladba byla přizpůsobena Strategii Evropa 2020. Celkový rozpočet EU (1025 mld. €) je oproti minulému období 2007-2013 o cca 5% vyšší.

Rozpočtová kapitola inteligentní růst zahrnuje v kategorii konkurenceschopnost především zvýšené výdaje na Společný strategický rámec pro výzkum, vývoj a inovace (80 mld. €), v kategorii infrastruktura výdaje na nový nástroj k propojení Evropy zacílený na energetiku, dopravu a ICT. Dále v třetí kategorii snížené výdaje na kohezní politiku EU (viz podrobněji další kapitola). Rozpočtová kapitola udržitelný růst obsahuje především snížené výdaje na společnou zemědělskou politiku EU s převažujícími výdaji v prvním pilíři. Rozpočtová kapitola bezpečnost a občanství se zaměřuje na problémy související s migrací a posílení konkurenceschopnosti a sociální soudržnosti. V rozpočtové kapitole administrativa dochází k několika změnám v pracovně-právní oblasti. Jedná se hlavně o snížení počtu zaměstnanců EU o 5 %, zvýšení pracovních hodin z 37,5 na 40 týdně a zvýšení důchodového věku z 63 na 65 let.

Tab.: Porovnání víceletých finančních rámců EU v mld. € (v cenách roku 2011)

	2007-2013	2014-2020	Změna (v %)
1. Inteligentní růst podporující začlenění	445,5	490,9	10,20%
Konkurenceschopnost (VaVal)	77,8	114,9	47,70%
Infrastruktura	12,9	40	209,70%
Kohezní politika	354,8	336	-5,30%
2. Udržitelný růst: přírodní zdroje	421,1	382,9	-9,10%
Výdaje související s trhem a přímé platby	322	281,8	-12,50%
3. Bezpečnost a občanství	12,4	18,5	49,90%
Svoboda, bezpečnost a právo	7,6	11,6	53,00%
Občanství	4,8	6,9	44,90%
4. Globální Evropa	56,8	70	23,20%
5. Administrativa	56,9	62,6	10,10%
Administrativní náklady institucí EU	48,4	50,5	4,20%
6. Kompenzace	0,9		
Celkem	993,6	1 025,00	3,20%

Zdroj: Evropská komise

KOHEZNÍ POLITIKA EU 2014-2020

Podoba nové kohezní politiky je také přizpůsobena naplňování cílů EU2020. Z hlediska programování lze identifikovat několik zásadních změn oproti minulému programovacímu období:

Tematická koncentrace - Intervence politiky soudržnosti musí přispívat k naplnění cílů EU2020 a konsekventně tematických cílů definovaných Evropskou komisí v jednotlivých Nařízeních:

1. Posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací
2. Zlepšení přístupu, využití a kvality ICT technologií
3. Zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků
4. Podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství ve všech odvětvích
5. Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik
6. Ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů
7. Podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových infrastrukturách
8. Podpora zaměstnanosti a podpora mobility pracovních sil
9. Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě
10. Investice do vzdělávání, dovedností a celoživotního učení
11. Posilování institucionální kapacity a účinné veřejné správy

Ex-ante kondicionality – Jedná se o nově definované předběžné podmínky, které jsou propojené s výše uvedenými tematickými cíli pomocí investičních priorit. Podmínky musí být splněny členským státem, aby nedošlo k omezení nebo úplnému pozastavení plateb ze strany Evropské komise. Může se jednat např. o podmínky legislativního nebo reformního charakteru.

Vazba prioritních os OP na tematické cíle - Ve většině případů by každá prioritní osa Operačního programu měla odpovídat jedinému tematickému cíli. Osa může obsahovat více investičních priorit, které spadají pod stejný tematický cíl.

Koncentrace na výsledky – Nová podoba kohezní politiky se daleko více zaměřuje na hodnocení dopadu intervencí. Intervence členského státu budou mít stanoveny cílové hodnoty ukazatelů a na roční bázi bude monitorováno jejich naplňování. V případě plnění hodnot ukazatelů členským státem bude (na základě vyhodnocení v polovině programovacího období) čerpána tzv. výkonnostní prémie; naopak v případě nesplnění ukazatelů hrozí sankce, které mohou v krajním případě znamenat ukončení podpory pro neúspěšně implementované intervence.

Nová kategorie přechodových regionů - Evropská Komise navrhuje zavedení nové kategorie regionů, která by zahrnovala všechny regiony s HDP na obyvatele mezi 75 % a 90 % průměru EU-27.

Celková alokace kohezní politiky 376 mld. € je rozpočtována následovně:

- 162,9 mld. EUR pro Cíl 1 - Konvergence (regiony < 75 % průměru HDP na obyvatele EU-27);
- 38,9 mld. EUR na novou kategorii přechodných regionů (75–90 % průměru HDP na obyvatele EU-27);
- 53,1 mld. EUR pro Cíl 2 - Konkurenceschopnost (regiony > 90 % průměru HDP na obyvatele EU-27);
- 11,7 mld. EUR pro Cíl 3 – Evropská územní spolupráci (při zachování struktury A-B-C);
- 68,7 mld. EUR - Fond soudržnosti. V rámci tohoto fondu je počítáno s alokací 10 mld. € na dopravní projekty vybrané v rámci Nástroje k propojení Evropy.
- 40 mld. EUR na nový Nástroj k propojení Evropy (Infrastrukturní fond zaměřený na oblasti dopravy, energetiky a informačních a komunikačních technologií).

Minimálně 25 % (z kohezní politiky bez Nástroje k propojení Evropy) musí být alokováno na intervence v rámci Evropského sociálního fondu; 25% v Cíli 1, 40% v Cíli 2 a 52% v Cíli 3.

Bez Infrastrukturního fondu, který by měl být přímo řízen Evropskou komisí, jde o 336 mld. €, což je o 5,3% méně než alokace kohezní politiky pro stávající období.

SPOLEČNÁ ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA EU 2014-2020

V rámci společné zemědělské politiky EU budou stále zachovány dva pilíře. První se zaměřením na přímé platby zemědělcům a tržní výdaje (celkem 281,8 mld. €) a druhý podporující mimoprodukční funkce zemědělství; konkurenceschopnost a tedy i rozvoj venkova. Dle návrhu finanční perspektivy EU pro období 2014-2020 činí celkový rozpočet SZP 382,9 mld. €. Součástí implementační struktury bude i v novém období Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD). Hlavními změnami je postupné sblížování (konvergence) přímých plateb mezi členskými státy EU, zastropování (capping) přímých plateb pro velké farmy a ekologizace části přímých plateb.

HORIZONT 2020 – FINANCOVÁNÍ VĚDY A VÝZKUMU EU

V listopadu 2011 prezentovala Evropská komise svůj návrh nového rámcového programu na podporu výzkumu, vývoje a inovací, pod názvem Horizont 2020. Oproti minulému období bude tento program integrovat všechny stávající finanční prostředky Unie na výzkum a inovace, včetně rámcového programu pro výzkum, činností vztahujících se k inovacím uvedených v rámcovém programu pro konkurenceschopnost a inovace a činností Evropského inovačního a technologického institutu (EIT).

Horizont 2020 bude provázán na Strategii Evropa 2020 a její iniciativu Unie inovací pomocí tří priorit:

Vynikající věda (včetně rozpočtu Evropské výzkumné rady (ERC)) s rozpočtem 27,8 mld. €; Vedoucí postavení v průmyslu s rozpočtem 20,2 mld. €; Společenské výzvy (výzkumné řešení výzev Strategie Evropa 2020 jako jsou demografické aspekty, účinné energie, udržitelné zemědělství apod.) s rozpočtem 35,8 mld. €. Celkový rozpočet programu bude 80 mld. €, což je oproti rozpočtu minulého programu pro období 2007-2013 (53,2 mld. €) nárůst o 50,3%.

Národní strategický rámec

Národní strategický rámec poskytuje základní informace o současných **národních politikách a strategiích s významnou regionální dimenzí** s důrazem na koncepční dokumenty s časovým horizontem roku 2014 a dále.

- Národní program reforem
- Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR
- Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti (+ Rámec strategie konkurenceschopnosti)
- Strategie regionálního rozvoje ČR pro období 2014-2020
- Politika územního rozvoje ČR

Pro formulování pěti národních priorit vycházela ministerstva z analýz konkurenceschopnosti a rozvojových potřeb ČR a ze strategických dokumentů na evropské i národní úrovni. Základem **národních rozvojových priorit** je souhrn makroekonomických souvislostí v ČR.

1) Zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky

- Cílem bude podpora hospodářského růstu ČR, založená na pilířích znalostní ekonomiky, rozvoji podnikatelských aktivit, kvalifikované a flexibilní pracovní síle.

2) Rozvoj páteřní infrastruktury

- Hlavním smyslem této priority bude vytvoření efektivně fungující dopravní, informační, energetické a environmentální infrastruktury, umožňující jak zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky, tak i kvalitnější život obyvatel.

3) Zvyšování kvality a efektivity veřejné správy

- Cílem priority bude poskytnout kvalitní služby občanům a přispět k budování konkurenceschopné, na podnikání a inovacích založené ekonomiky prostřednictvím dobře fungujících institucí.

4) Podpora sociálního začleňování, boje s chudobou a systému péče o zdraví

- Hlavním cílem je snižování sociálního vyloučení zejména ohrožených skupin obyvatelstva na trhu práce a zlepšování životního stylu a zdravotního stavu populace.

5) Integrovaný rozvoj území

- Hlavním úkolem je zajistit vyvážený rozvoj území ČR, přispět ke snižování regionálních rozdílů a umožnit využití místního potenciálu pro posílení konkurenceschopnosti a územního rozvoje regionů se zřetelem na kvalitu životního prostředí.

Národní program reforem

Nosným zdrojovým materiálem, vytvořeným na národní úrovni, je Národní program reforem (NPR), který je příspěvkem České republiky k plnění cílů Strategie Evropa 2020. Vychází z reformních priorit vlády a zohledňuje doporučení obsažená v Integrovaných hlavních směrech Strategie Evropa 2020. Stanovuje reformní opatření České republiky v oblasti konsolidace veřejných financí, fungujícího trhu práce a sociálního systému, vzdělání, podpory podnikání, rozvoje digitalizace, podpory růstu

založeného na výzkumu a inovacích, podporu konkurenceschopnosti šetrné k životnímu prostředí a zlepšení dopravní infrastruktury. S ohledem na zaměření na reformní cíle hospodářské a sociální politiky ČR patří NPR mezi klíčové dokumenty, které byly při zpracování návrhu národních rozvojových priorit po roce 2013 využity.

Rámcem strategie konkurenceschopnosti a Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti

K zásadním koncepčním východiskům, zpracovaným na úrovni České republiky patří Rámec strategie konkurenceschopnosti, publikovaný Národní ekonomickou radou vlády (NERV). Tento dokument přináší množství podnětů a návrhů konkrétních opatření, která mají jednotlivé oblasti konkurenceschopnosti (instituce, vzdělanost, efektivita trhu práce a zboží, finanční trhy, technologická připravenost, zkvalitňování charakteristik podnikání a inovace) zlepšit. Rámec strategie konkurenceschopnosti a zejména návazná Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti zpracovaná Ministerstvem průmyslu a obchodu jsou a budou využity pro zdůvodnění zaměření rozvojových priorit kohezní politiky po roce 2013. Strategie konkurenceschopnosti je vnímána jako široce pojatý dokument, přičemž k naplnění významné části jejích cílů bude vhodné využít evropské prostředky v programovém období 2014 – 2020. Mezi tyto oblasti bude patřit podpora podnikání, nástroje na zvýšení efektivity trhu práce, investice do vzdělanosti a podpora technologií a inovací. Významné je zjištění o nedostatečné kvalitě institucionálního prostředí České republiky, zejména veřejné správy.

Strategický rámec udržitelného rozvoje

Strategický rámec udržitelného rozvoje (SRUR) ČR představuje, coby nadresortní průřezový dokument, strategickou vizi rozvoje ČR do roku 2030. Strategický rámec udržitelného rozvoje (SRUR) tvoří dlouhodobý rámec pro politická rozhodování v kontextu mezinárodních závazků, které ČR přijala v souvislosti s členstvím v EU, OECD a OSN, respektující zároveň specifické podmínky ČR. Slouží jako východisko pro zpracování koncepčních materiálů (sektorových politik či akčních programů) a pro strategické rozhodování v rámci státní správy a územní veřejné správy a pro jejich spolupráci se zájmovými skupinami. Při formulování cílů a prioritních os a nastavování vzájemných vazeb mezi prvky byla silně akcentována hlediska udržitelného rozvoje. Stanovené principy, cíle a prioritní osy jsou nastaveny s ohledem na tři základní oblasti rozvoje společnosti – ekonomickou, sociální a environmentální. Strategie navazuje na Národní program reformy České republiky 2011.

Strategie regionálního rozvoje České republiky 2014-2020

Strategie regionálního rozvoje ČR pro období 2014–2020 (SRR) je základním koncepčním dokumentem v oblasti regionálního rozvoje. Dle zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje formuluje přístup státu k podpoře regionálního rozvoje, poskytuje potřebná východiska a stanovuje rozvojové cíle a zásady pro vypracování regionálních programů rozvoje. SRR je nástrojem realizace regionální politiky a koordinace působení ostatních veřejných politik na regionální rozvoj. Platná Strategie regionálního rozvoje ČR pro období 2007-2013 vytváří hlavní východiska pro formulaci regionálních přístupů v rámci sektorových a odvětvových politik a programů usilujících o posilování konkurenceschopnosti prostřednictvím maximálního využití produkčního potenciálu regionů. Obdobně i ve vztahu k programovému období 2014-2020 bude třeba při vymezování

národních priorit respektovat specifika regionálního rozvoje ČR například ve vztahu k měnícím se vnějším a vnitřním podmínkám. Strategie regionálního rozvoje 2014-2020 ve vazbě na vývoj politiky soudržnosti a územní agendy EU vytvoří předpoklady pro přípravu strategií a koncepcí zaměřených na rozvoj funkčních regionů a mikroregionů, měst a aglomerací, partnerství města a venkova atd. Strategie regionálního rozvoje bude působit spolu s dalším významným dokumentem - s Politikou územního rozvoje ČR - jako důležitý nástroj pro koordinaci územního rozvoje na celostátní úrovni.

Politika územního rozvoje ČR

Politika územního rozvoje ČR je celostátní nástroj územního plánování, který slouží zejména pro koordinaci územního rozvoje na celostátní úrovni a pro koordinaci územně plánovací činnosti krajů a současně jako zdroj důležitých argumentů při prosazování zájmů ČR v rámci územního rozvoje Evropské unie. Dokument Politika územního rozvoje ČR (PÚR ČR) určuje požadavky na konkretizaci úkolů územního plánování v republikových, mezinárodních, nadregionálních a přeshraničních souvislostech, určuje strategii a základní podmínky pro naplňování těchto úkolů a stanovuje republikové priority územního plánování pro zajištění udržitelného rozvoje území. V Politice územního rozvoje se rovněž vymezují oblasti se zvýšenými požadavky na změny v území, které svým významem přesahují území jednoho kraje, a dále stejně významné oblasti se specifickými hodnotami a se specifickými problémy a koridory a plochy dopravní a technické infrastruktury. Pro vymezené oblasti, koridory a plochy se stanovují kritéria a podmínky pro rozhodování o možnostech změn v jejich využití.